

Kaupunginhallitus 26.01.2026 § 22

§ 22

Valtuustokysymys vieraslajien torjunnasta Espoossa (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Mannermaa Anne

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Karin Cederlöfin ym. 9.6.2025 tekemään valtuustokysymykseen vieraslajien torjunnasta Espoossa sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustokysymys

Valtuutettu Karin Cederlöf ja 28 muuta valtuutettua ovat jättäneet 9.6.2025 valtuustokysymyksen vieraslajien torjunnasta Espoossa seuraavasti:

"Vieraslajit ovat yksi suurimmista uhista luonnon monimuotoisuudelle. Maailmanlaajuisesti haitallisten vieraslajien arvioidaan olevan keskeisin syy kasvi- ja eläinlajien sukupuuttoihin elinympäristöjen häviämisen ohella. Suomen lajien uhanalaisuusarvioinnin perusteella haitalliset vieraslajit ovat jo vaikuttaneet 56 lajin uhanalaistumiseen tai taantumiseen. Vieraslajit leviävät ihmisen toiminnan seurauksena, ja niiden leviämisen hallinta ja torjunta ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi.

Espoo tekee aktiivista vieraslajien torjuntatyötä. Viime vuosina käytössä on ollut Crowdsorsa-sovellus, joka on nostanut vieraslajikasvien torjunnan suosiota espoolaisten keskuudessa. Sovelluksen kautta on mahdollista tienata rahaa vieraslajikasvien torjunnalla. Vuonna 2025 sovelluksen kautta voi torjua lupiinia ja jättipalsamia. Vieraslajien torjuntaan pitää kuitenkin panostaa nykyistä enemmän, sillä vieraslajikasvien ja -eläinten leviämistä ei ole saatu pysäytettyä Espoossa. Kurturuusua kasvaa edelleen ympäri Espoota, vaikka lajin kasvattaminen kiellettiin jo vuonna 2022. Lupiini ja jättipalsami rehottavat ympäri kaupunkia, ja espanjansiruetanaan törmää Espoossa yhä useammin.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme seuraavat kysymykset:

1. Miten voitaisiin aktivoida yhä useampaa espoolaista mukaan vieraslajien torjuntatalkoisiin?
2. Kuinka paljon resursseja Espoo käyttää vieraslajien torjuntaan suhteessa verrokkikuntiin?
3. Maanomistajilla on lain mukaan velvoite huolehtia haitallisen vieraslajin hävittämisestä tai leviämisen estämisestä kiinteistöllään. Ohjeistaako Espoo yksityisiä maanomistajia poistamaan vieraslajikasvien esiintymiä?
4. ELY-keskus on toimivaltainen viranomainen vieraslajiasioissa. Onko ELY-keskus antanut kehotuksia Espoolle vieraslajien torjunnan laiminlyönneistä kaupungin omilla mailla?
5. Väylävirasto on vastuussa tien ja rautatien varsilla kasvavien haitallisten vieraslajien torjunnasta. Onko Väylävirasto ryhtynyt toimiin vieraslajikasvien poistamiseksi Espoossa olevilta tien varsilta?"

Vastaus valtuustokysymykseen

Espoossa oli kolme kesää käytössä Crowdsorsa-mobiilipeli, jonka avulla asukkaat ovat voineet torjua lupiinia ja jättipalsamia. Sen avulla on saatu osallistettua erityisesti nuoria ja lapsiperheitä. Peliä voi jatkossa kehittää kaupungin tarpeiden mukaan niin, että yhä useampi kuntalainen saadaan kiinnostumaan vieraslajien torjunnasta. Tämän kaltaisiin uusiin innovatiivisiin projekteihin kannattaa jatkossakin osallistua. Crowdsorsa oli kolmen vuoden pilotointihankinta, joka loppui vuonna 2025. Vastaavia tuotteita ei ole Suomessa tarjolla ja siksi on selvitetty eri hankintatapoja. Lopulta on päädytty vuodenvaihteessa siihen, ettei Crowdsoraa enää käytetä vuonna 2026 vaan hankinta kilpailutetaan tämän vuoden aikana niin, että se olisi käytössä vuonna 2027.

Kaupunki järjestää mahdollisuuksien mukaan vieraslajitalkoita eri puolilla Espoota. Yritysten ja järjestöjen kanssa on tehty yhteistyötä talkoiden järjestämisessä ja niihin kannattaa jatkossakin panostaa. Myös asukkaiden kannustaminen itsenäiseen talkootoimintaan matalalla kynnyksellä on syytä tuoda esiin kaupungin ohjeistuksissa.

Vieraslajeista ja niiden haitoista tiedottaminen Espoon verkkosivuilla, some-kanavissa ja laajemminkin mediassa lisää ihmisten tietoisuutta ja kiinnostusta asiaa kohtaan. Erilaisissa tapahtumissa kuten esim. Espoöpäivässä voidaan vieraslajit tuoda esiin.

Tiedottamisessa on hyvä korostaa vieraslajien vaikutusta arkiseen ympäristöön eli miten oma lähiluontoni muuttuu. Esimerkiksi lupiinin vaikutus pölyttäviin hyönteisiin vaikuttaa välillisesti myös meidän omien marja- ja hedelmäkasvien pölytykseen heikentävästi.

Vieraslajien poistamisesta voisi tehdä 'roska päivässä' tyyppisen kulttuurin. Kävelylenkillä voisi samalla hillitä vieraslajien leviämistä vaikka katkomalla kukintoja tai nyppimällä kasveja nuutumaan polkujen varteen.

Kaupunkitekniikan keskus pyrkii kehittämään vieraslajien torjuntaa erinäisin keinoin. Vuoden 2026 tavoitteena on saada perustettua uudelleen eri toimialojen välinen ryhmä, jossa voimme kannustaa kaikkia torjumaan omalla työkentällään vieraslajeja. Samalla voimme välittää kaikille

yhtenäistä tietoa erilaisista torjuntatavoista ja miten asukkaat voidaan ottaa mukaan tähän tärkeään työhön.

Kunnossapito käyttää vuosittain rahaa vieraslajikasvien torjuntaan noin 30 000 euroa, lisäksi se tekee torjuntaa itse muiden töiden ohessa. Oman työn kustannuksia ei ole seurattu erikseen vaan se on osa normaalia viheralueiden kunnossapitoa. Rakentamisen ja perusparantamisten yhteydessä myös poistetaan vieraslajeja, mutta näiden kustannuksia ei ole seurattu erikseen.

Henkilöstöresurssit ovat Espoossa vieraslajikoordinaattori ja kesällä 2025 kaksi harjoittelijaa, joiden tehtävänä on vieraslajien torjunta. Torjunnoissa priorisoidaan haitallisiksi säädettyjä vieraslajeja ja niitä pyritään torjumaan ensisijaisesti paikoissa, joissa niistä voi olla eniten haittaa luonnonmonimuotoisuudella, esim. luonnonsuojelualueilla ja muilla arvokkailla luontokohteilla, sekä niiden läheisyydessä. Näissä noudatetaan haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmien suosituksia. Lisäksi kunnossapidossa tehdään torjuntatöitä ja kartoitusta usean henkilön työpanoksella.

Helsinki ei kommentoinut vuoden 2025 vieraslajibudjettia, mutta aikaisempien tietojen perusteella voi arvioida, että luku on vähintään 100 000 euroa per vuosi. Turussa vastaava luku noin 70 000 euroa. Tampereella käytetään rahaa huomattavasti enemmän, noin 175 000 euroa. Vantaan budjetista emme saaneet tietoa.

Erillistä ohjeistusta yksityisille maanomistajille ei ole, mutta kaupungin sivuilla kerrotaan yleisimmistä vieraslajeista ja niiden torjunnasta sekä maanomistajan velvollisuuksista niihin liittyen. Ympäristönsuojelu järjestää erilaisia tapahtumia yksityisille maanomistajille. Neuvontaa ja ohjeita saa myös palautepalvelun kautta.

Jos kaupungin maalla vieraslajien torjuntatyön yhteydessä tulee esiin haitallisen vieraslajin esiintymä yksityisellä maa-alueella, siitä informoidaan maanomistajaa.

ELY-keskus ei ole antanut kehotuksia Espoole vieraslajien torjunnan laiminlyönneistä kaupungin omilla mailla. Väyläviraston toimista poistaa vieraslajeja ei tietoa.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Valtuustokysymys vieraslajien torjunnasta Espoossa

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys vieraslajien torjunnasta Espoossa

Tiedoksi